

TMMOB SANAYİ KONGRESİ 2023

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) adına Makina Mühendisleri Odası (MMO) tarafından düzenlenen TMMOB Sanayi Kongresi 2023, Ankara'da MMO Eğitim ve Kültür Merkezinde 15-16 Aralık 2023 tarihlerinde gerçekleştirildi

Cumhuriyetin 100. Yıldönümünde Türkiye Sanayisi ve Dünyadaki Son Gelişmeler Işığında Nasıl Bir Sanayileşme? ana temasıyla toplanan kongrenin açılış konuşmaları MMO Başkanı Yunus Yener ve TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz tarafından yapıldı. Açılış oturumuna CHP Genel Başkan Yardımcısı Pınar Uzun Okan ve Sol Parti Sözcüsü İlknur Başer da katıldı.

MMO Başkanı: Sanayi yatırımları azaldı ve tarımda ciddi yıkımlar yaşandı

MMO Başkanı Yunus Yener, Türkiye'nin sanayileşme sürecinin,

planlama-sanayileşme-kalkınma üçlüsünün terk edilmesiyle birlikte kesintiye uğratıldığına dikkat çekerek başladığı konuşmasında özetle şunları söyledi: "Blindiği üzere Türkiye'nin sanayisizleştiği, Sanayi Kongrelerimizin başat saptamalarından biridir. Çünkü ağırlıklı olarak kamu sanayi atılımlarında somutlaşan Türkiye'nin sanayileşme süreci, planlama-sanayileşme-kalkınma üçlüsünün terk edilmesiyle birlikte kesintiye uğratılmıştır.

İmalat sanayii ve özel sektör üretken yatırım verileri yok düzeyindedir. Sanayinin merkezinde yer alan imalat sanayii gerilemeye terk edilmiştir. Uzun yıllardır GSYH içinde sanayinin payı yüzde 20-21'lerde, imalat sanayinin payı ise yüzde 17-18'lerde dalgalanıyor. Son iki yılda pandemi sonrası görülen teşvik ve kamudan kaynak aktarımı ile gerçekleşen görel ve hormonlu iyileşmenin, son gelen verilerden de görüldüğü üzere geçici olduğu görülmüştür.

Toplumsal bir bunalım söz konusudur

Üretim, ucuz emek ile düşük ve orta teknolojiye dayalıdır. Paranın değerinin düşüşü, borçlanma, faiz, açıklar ve rant talanı ekonomiye hâkimdir. Ekonomi politikaları kişi, eş, dost, ak-raba, yandaşlara sermaye transferleriyle oligarşik niteliktedir. Türkiye mafyatik ilişkiler, narkotrafik ve kara para aklamada uluslararası listelerin ön sıralarında yer alıyor. Bu olgular

sanayinin, sanayi dışı faktörlerle kuşatılmışlığını da gösteriyor.

Sanayi yatırımlarındaki azalmaya benzer bir süreç tarımda da ülkemize dayatılmıştır. Gümrük Birliği, Dünya Ticaret Örgütü, Avrupa Birliği ile yapılan anlaşmalar ve 2001 Krizi sonrası "reform" adı altındaki politikalarla sanayi daha da dışa bağımlı olmuş, ülkemiz tarımda kendi kendine yeterliliğini yitirmiştir. Ekonomi, nihai planda kuralsızlaşma ile belirlenir olmuş, sömürü yoğunlaşmış, ülkemiz ve halkımızın yoksullaştırılması vahim noktalara ulaşmıştır. Toplumsal bir bunalım söz konusudur.

Kamucu planlama ve kalkınma esas alınmalıdır

Söz konusu genel durumu aşmak için sanayi, tarım, ticaret, hizmet alanlarında sermaye ve rant tekellerinin egemenliğini kırarak; toplumsal ihtiyaçları esas alacak kalkınma planları ve onlarla uyumlu ciddi bölgesel planlara ihtiyaç vardır. Savunduğumuz kamucu/toplumcu bütüncül planlama, sosyal adaleti ve sosyal değişimi hedeflemeli; Bu kapsamdaki ekonomi, sanayi, teknoloji ve kalkınma politikalarının; doğa, toplum, siyaset, devlet ilişkilerini yeniden düzenleyen uzun erimli bir toplumsal dönüşüm içerik taşımalıdır.

Özetle sanayileşme, planlı ve uzun erimli bir toplumsal kalkınma ve demokratikleşme bir bütündür. Kamu mülkiyetinin yaygınlığı, kamu ekonomisinin kapsamı, kamusal ve sosyal hizmet alanının genişliği-etkinliği, planlamanın başarılı olmasında ve toplumsal refahın oluşturulmasında yararlanılacak en etkin araçtır."

TMMOB Başkanı: Rant ekonomisinin egemen olduğu bir süreç yaşanıyor

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, ülke topraklarının tamamının, tarım alanları, ormanlar, yaylalar, meralar, milli parklar ayrımı gözetmeksizin arsa olarak değerlendirildiği, rant ekonomisinin egemen olduğu bir süreç yaşadığımızı hatırlatarak konuşmasına başladı ve özetle şunları söyledi: "Ülke ekonomisi arazi rantı üzerine temellendirildi. İnşaat sektörü de bu temelin odağına yerleştirildi. Sanayi bölgelerinde binlerce kişinin istihdam edileceği tesisler yerine, kent merkezlerinde binlerce dairelik konut projeleri daha çekici hale getirildi. Ülke topraklarının tamamının, tarım alanları, ormanlar, yaylalar, meralar, milli parklar ayrımı gözetmeksizin arsa olarak değerlendirildiği, rant ekonomisinin egemen olduğu bir süreç yaşadık ve yaşamaya devam ediyoruz.

Ülkemizin mühendislik, bilim ve teknoloji altyapısı çöktürüldü

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşları listesine baktığımızda, büyük bir bölümünün özelleştirilen eski

KİT'lerden, 1930'lu yıllardan itibaren devlet teşvikiyle kurulan sanayi kuruluşlarından ve doğrudan dış yatırımlardan oluştuğunu görüyoruz. Bu listede neoliberal politikaların uygulanmaya başlandığı dönemden sonra kurulan tek bir sanayi kuruluşuna bile rastlamıyoruz. Türkiye'nin en zengin insanları listesine baktığımızda ise, büyük bir çoğunluğunun AKP döneminde, özellikle inşaat ve gayrimenkul işleriyle, hiçbir toplumsal yarar sağlamayan ödeme garantili KOİ projeleriyle, yok pahasına özelleştirilen kamu işletmeleriyle yükselişe geçen isimlerden oluştuğunu görüyoruz.

Ülkenin dört bir tarafına yayılmış KİT yatırımlarının tasfiyesi, bunların yöresel ölçekte beslediği özel sektöre ait küçük ve orta boy işletmelerin de tasfiyesini de beraberinde getirmiştir. Bu sürecin bizi getirdiği nokta, ülkemiz mühendislik, bilim ve teknoloji altyapısının çöktürülmesi, üretim yeteneğimizin aşındırılması, bölgeler arası eşitsizliğin daha da büyümesi, dışa bağımlılığın daha da pekişmesi oldu. Bugün içinde bulunduğumuz sosyoekonomik bunalım da bu çarpık ekonomik yapının bir sonucudur.

Toplumsal refah bütünlüğü için mücadele ediyoruz

Neoliberal politikalarla geçen 40 yılı aşkın zaman diliminde görüyoruz ki, ekonomik alanda Cumhuriyetin halkçı, kalkınmacı ideallerinden vazgeçmek, sosyal ve siyasal alanda da Cumhuriyet ideallerinden uzaklaşmayı beraberinde getirmiştir. Ekonomi tamamen çöktürülmüş, hukukun tamamen siyasallaştığı, parlamento- nun etkisizleştirildiği, anayasa ve ya-

saların anlamsızlaştırıldığı, tek adamın buyruğuyla yönetilen, aklın ve bilimin yerini hurafelerin, liyakatin yerini parti devleti anlayışının aldığı bir ülke tablosuyla karşı karşıyayız.

Buradan çıkarmamız gereken ders, kalkınma anlayışının basit bir ekonomik tercih değil, aynı zamanda bir toplumsal gelecek tasarımı olduğu gerçeğidir. Bizler planlama, sana-

yileşme ve kalkınmayı birbirinden ayrılmaz bir üçlü olarak görüyoruz. Sanayileşmenin, işsizliğin, yoksulluğun, gelir eşitsizliğinin, toplumsal ve bölgesel eşitsizliklerin ortadan kaldırılmasının, toplumsal gönencin artırılmasının en önemli aracı olduğuna inanıyoruz.

Sanayileşmeden madencilik politikalarına, enerjiden tarıma, eğitimden sağlığa, şehirleşmeden turizme

kadar her alanda kamucu bir anlayışla planlı politikalar geliştirilmesini savunuyoruz. Eksenine insan ve doğa yerine daha fazla kâr ve piyasa egemenliğini oturtan neoliberal politikalara kesinlikle karşıyız. Bağımsız bir ekonomi, öz kaynaklara dayalı sanayileşme, tam istihdam ve toplumsal refah bütünlüğü için mücadele ediyoruz. Yani halk için sanayileşme diyoruz.”

Kongre sonuç bildirisi, kongrenin ardından kamuoyuna açıklanacak. Kongreye sunulan bildiriler de kongrenin ardından TMMOB Sanayi Kongresi Bildiriler Kitabı olarak basılacak ve kamuoyunun kullanımına sunulacak.◀◀

